

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

„Demascarea unor calomnii“.

În „Unirea”, oficiosul Mitropoliei catolice de rit grec dela Blaj, Nr. 25 din 18 Iunie c., sub titlul de mai sus, Dr. Nicolae Brînzeu, cu o dialectică iezuitică sui generis, încearcă să justifice acțiunea diabolică de torpilare a puternicei parohii ort. române din Pecica, eparhia Arad, — acțiune patronată și finanțată de episcopia unietă a Logojului.

Ca toți leaderii desbinării bisericii strămoșești, și ai învrăjbirii spiritelor românești, și N. Brînzeu atacă problema în punctele ei periferice, aruncând praful calomniei în ochi mulțimii, spre a ascunde adevărata realitate.

În loc să-și vadă grinda din proprii ochii, și să intervină spre a fi rechemăți agenții pervertirii conștiințelor românești dela granița ungară, N. Brînzeu — vicarul episcopiei uniete „fără credincioși” a Logojului, prin rostul căruia vorbește oficialitatea bisericii catolice de rit grec din țară, — atacă, lovește și calomniază pe cei ce spun adevărul și lucrează în spiritul marilor porunci izvorâte din profunzimile ființei neamului nostru, în spiritul istoriei acestui neam, precum și pentru realizarea gândului Suveranului nostru iubit, de a temelui această Românie pe spiritul unitar — în credință și simțire — al neamului românesc.

În fața arsenalului de dovezi și argumente, bazate pe date concrete, controlabile și irefutabile, aduse de Părintele Iconom Stavrofor Dr. Gh. Ciuhandu, în revista „Biserica și Școala” dela Arad — al cărei director este —, în numerii pe Mai și Iunie c., în legătură cu „cazul dela Pecica”, — „Măria Sa” Brînzeu se retransăză, ca de obicei, în dosul zeflemei și al însinuărilor, deplasând axa discuției pe un plan mai mult sau mai puțin personal.

Conducătorul revistei eparhiale dela Arad, — unul din preoții cărturari cari fac cinste bisericii și neamului nostru, și care prin strălucite și documentate studii — unele premiate de Academia Română — a dezvoltat — alături de profesorii universitari I. Lupaș, S. Dragomir, On. Ghibu și alți distinși fii ai bisericii noastre — întreaga dramă a sufletului românesc ortodox din Transilvania, și’n special din părțile Bihorului, Aradului și Banatului, torturat până la martiriu de „maffia” unietă, cu concursul asupritorilor noștri milenari —, Păr. Gh. Ciuhandu se bucură din partea lui Brînzeu de următoarea măgulitoare iezuitică caracterizare:

„Între timp gazeta dela Arad a ajuns în redactarea aceluia personajiu, care e cel mai tipic reprezentant al bizantinismului la Români. Ura, lipsa de obiectivitate (sic) și de simț creștinesc în tot ce tratează el în legătură cu uniții — despre generosul¹⁾ episcop Samuil Vulcan, — este un simptom de-adreptul patologic. Și fiindcă e cunoscut²⁾ ca atare, se recurge de-adreptul la el, când e vorba de ceva la ce nu se pretează alt obraz”. („Unirea” nr. cit. p. 2).

Sunt sigur că Păr. Ciuhandu va ști să-și apere cinstea terfelită, și va găsi prilejul să pună la locul ce li se cuvine pe cei ce au pierdut simțul realităților românești și al bunei cuviințe, — de aceea nici nu mai stăruie și asupra celorlalte expresiuni injurioase cu cari îl gratifică, cel ce pretinde tuturora să i se adreseze, ca unui Voievod, cu cuvintele „Măria Ta”.

Rândurile acestea au însă un alt obiectiv. Anume, vor să „demaște” și să atace în plin, problema „metodei” de acaparare a sufletelor,

1) Cu streinii și dușmanii neamului nostru (N. A.).

2) De cei ce s’au aliat cu dușmanul, contra fraților rămași credincioși credinții și sângelui strămoșesc.

a metodei inaugurată de agenții unației, și abordată de Brînzeu în același articol:

„Și iată acum, în legătură cu Pecica, „Bis. și Școala“ din Arad, ca să ne dovedească pe noi de metoade incorecte, vine iarăși cu scrisorile din chestie (două faimoase scrisori, adresate de Brînzeu unui preot unit în chestia Jitinului; azi în posesia Păr. Ciuhandu (N. A).

„Ei bine, dacă e vorba, bucuos stăm de vorbă pe chestia cu metoade, în fața oricărui juriu de onoare. Dar să stea și adversarii noștri“, — scrie Brînzeu.

Prezenți la datorie! Stăm și noi „bucuros de vorbă pe chestia cu metoade“, încercând să „demascăm“, în numerile viitoare, — pe bază de acte autentice și oficioase, luate din arhiva Consistorului din Caransebeș, — „metoadele“ reprobabile și condamnabile, precum și „campaniile“ criminale ale celor ce azi se plâng urbi et orbi că sunt loviți de „călcâiul trufiei dominante“).

Prof. Gh. Cotoșman

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

Deabea la 1860 se ajunse la ținerea unei consfătuirii între Români și Sârbi în chestia organizării bisericești, la Viena între 28-30 Iunie. Raiacici stăruia ca tot Sârbii să dețină hegemonia bisericească, dar bucovineanul Petrino îi răspunse că Bucovina dorea să aibe o organizație bisericească, proprie căci de Sârbi ei sunt sătui, iar din partea bănățenilor, sprijinit de Șaguna, Mociony propune să se ceară încuviințarea guvernului pentru convocarea unei adunări bisericicești obștești la care să participe clerici și mireni din toate eparhiile, în proporție cu numărul sufletelor, spre a se consulta asupra problemei organizării bisericești, ceace însă Raiacici nu primi. Conferința se încheie fără nici un rezultat pozitiv, decât „că Sârbii s'au putut convinge din vorbirile lui Mocsony și Petrino că pe viitor nu vor mai putea subjuga pe Români bisericește“).

La 21 August 1860, Șaguna, Mocioni și Petrino înaintază împăratului o nouă petiție, după care și urmează la 27 Sept. cea dântăiu rezoluție favorabilă în chestia reînființării mitropoliei ortodoxe române și a despărțirii ierarhice²⁾. Împăratul „nu cra neaplicat a împlini dorința

Românilor ortodocși în privința unei mitropolii proprii³⁾“ dar calea pe care erau îndrumați pentru realizarea ei era prea zăbavnică, pentru că Congresul din Carloviț refuza să-și dea învoirea la emanciparea bisericească a Românilor⁴⁾.

În urma ținerii sinodului eparhial din 1860, Șaguna înaintă o nouă petiție împăratului rugându-l să încuviințeze din plenitudinea puterii sale restaurarea mitropoliei românești; o petiție fu îndreptată de astădată și către sinodul din Carloviț⁵⁾, care probabil o va fi pus cu dispreț la dosar.

(Urmează)

Vizitațiuni canonice.

Vineri 24 Iunie a. c. a avut loc la Ciclova Montană o manifestație religioasă impunătoare prin venirea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Vasile.

Ținutul frumos al Ciclovenilor a îmbrăcat haină de mare sărbătoare. Pe o zi frumoasă, în mijlocul naturei atât de încântătoare, Prea Sfinția Sa, își face apariția în comună, fiind întâmpinat la margina satului de autoritățile comunale. De aici, automobilul vlădicesc este încadrat de o banderie de călăreți. Cale scurtă și ochiul Prea Sfinției Sale rămâne înmărmurit de poziția pitorească și panorama fantastică a așezării satului.

În acest decor sfânt și măreț al naturii și în forfotul cochet al sutelor de costume naționale Prea Sfinția Sa coboară din mașină.

Salve de pivi și bubuituri de dinamită despică văzduhul.

În uralele nesfârșite ale străjerilor, aclamațiunile populației și acordurile corului d-l Iosif Crețu dir. școlar și comandantul stolului într'o cuvântare plină de farmec spune următoarele:

Prea Sfințite Slăpâne,

În numele tuturor credincioșilor din aretul acesta pitoresc al comunei Ciclova Montană, Vă zicem, bine ați venit.

Trecutul de două veacuri dela venirea noastră din regiunea poetică a Oltului în comuna Ciclova Montană, înființată de noi și înfrățită în tradiția ecleziastică și culturală prin numărul mare al intelectualilor; opt preoți treizeci și cinci învățători și apoi satul natal al regretatelor talente; medic colonel Dr. Crainiceanu Gheorghe, primul istoriograf al medicinei românești și profesor de universitate fost și cantor bisericesc, a profesorului literat Damian Isverniceanu, fecundul colaborator la Calendarul Românul și Foi Diecezane și mulți alții, ne îndreptățește să înțelegem apostolia care a făcut să ne treceți și nouă

3) Vezi „Unirea“ dela Blaj Nr. 24 din 11 Iunie 1938.

1) I. Lupaș o. c. p. 228—229.

2) Dr. G. Popoviciu o. c. p. 377—378.

3) I. Lupaș o. c. p. 327.

4) Idem l. c.

5) Idem l. c.

pragul și să Vă așteptăm cu inima deschisă și dornică de o întărire sufletească în sărăcia ce astăzi ne stânjenește.

Ne plecăm ochii cu smerenie și respect și ne apropiem de cel care astăzi în numele Mântuitorului se sălășluiește între credincioșii sfintei biserici din Ciclova, închinându-i stâlpărilor comorilor noastre sufletești și psalmodiindu-i slavoslavia stranei noastre „Marie, Ție, celui ce ne-ai arătat nouă lumină căci întru lumina Ta vom vedea lumină; tinde mila Ta celor ce Te cunosc pe Tine“.

Astăzi când peste tot se simte o redresare a vieții noastre sufletești, o restaurare a tradiției și virtuților bune, în Prea Sfinția Voastră găsim soarele luminător de minte și deschizător de inimi, farul de lumină, solul de înnoire, care-și cheamă turma pe culmile spirituale de mântuire de odinioară.

Îmi aduc aminte, că cu prilejul înscăunării Prea Sfinției Voastre la Caransebeș, în acel moment divin și înălțător, ceva care a fost mai mișcător pentru mine, mai sacru, poemul cel mai duios, a fost că în balconul reședinții, Prea Sfinția Voastră, ați fost înconjurat de prea scumpii Prea Sf. Voastre, părinți-țărani.

O mai patriarhală așezare vrednică de lacrimi și de psalm, așa cum numai în cărți le putem ceti, n'a mai pomenit istoria decât în Cronicile sacre ale neamului nostru.

Pentru mine, a fost cea mai înaltă și desăvârșită predică. Nu a vorbit ci a faptei Prea Sf. Voastre.

Atunci am descoperit sufletul Prea Sf. Voastre.

Și aceasta a fost cea mai bună îndrumare pentru noi și simbolul cel mai perfect de a ne arăta căile pe care noi trebuie să călcăm.

Îmbrăcat-au haina cea nouă astăzi toți credincioșii și o bucurie mare și din belșug inundă sufletele de marea împărtășire „veniți astăzi să bem beutura nouă, făcătoare de miuni, nu din piatră stearpă, ci din isvorul nestricăciunii“.

Căci Ție se dăruiesc astăzi Sfintele Taine ale bisericii „în pace, întreg, cinstit, sănătos“.

În ziua acesta de 24 Iunie, convoie de suflete însetate de alte zări sufletești, se apropie de Prea Sfinția Voastră cu frenezic și dorința de a vedea, de a participa cu ultima fibră la marea slujbă ce se va oficia astăzi de Prea Sfinția Voastră.

Deși trei sferturi din această comună muncitorească sunt împrăștiți pentru câștigarea pâinii și nu se pot împărtăși de această bucurie a zilei.

Astăzi și străjerii stolului nostru încadrat în marea cetate spirituală de întărire a Neamului „Straja Țării“, transformă inimile în chite de flăcări și ridică din suflete neprihănite altar de slovă mare pentru Prea Sfinția Voastră.

Astăzi dela cea mai simplă casă și până la modestele instituții; Biserica, Școala, Casa Culturală, îmbracă haina de sărbătoare.

N'am condei ca să pot dărui întreaga simțire a clipelor de înaltă trăire a sufletelor noastre în aceste momente.

Zambila pristolului și epitafului, busuiocul preotului dela Bobotează, crinul mărturisirilor caste, trandafirul pasiunii, teiul dulce al reveriei, spice de grâu auriu, sănzienele sărbătorite astăzi, Vi se aștern în cale.

În aceasta atmosferă în permit Prea Sfinte Stăpâne și Arhiepiscop să Vă urez din tot sufletul, Să trăiți, mulți ani, întreg, sănătos, în zile îndelungate, drept îndreptând cuvântul adevărului.

La sfârșitul cuvântării o străjeră declamă o poezie închinată Stăpânului și-i oferă un buchet frumos de crini și trandafiri albi.

Prea Sfinția Sa vădit emoționat răspunde că nu prea obișnuiește să cuvânteze înainte de sf. slujbă, dar primirea călduroasă ce o face școala cu întreg satul, îl îndreptățește să spună cuvinte elogioase la adresa primitivilor. Straja Țării, pășește pe drumul croit de școala confesională de odinioară, când era cea mai aproape și desăvârșită colaboratoare a bisericii.

În uralele străjerilor, aclamațiunile poporului și acordurile corale, Prea Sfinția Sa de aici a pornit spre biserică cu tot aiail.

Intr'o parte și alta a satului, case albe împodobite cu scoarțe și pâlcuri de copaci vâruți parcă defilau în fața procesiunii.

Ajunși în fața școlii, un nou arc de triumf cu inscripția „Osana celui ce vine întru numele Domnului“. Școala este foarte frumoasă decorată. Steaguri lungi și stegulețe spânzurate împodobesc ghirlande de iedere și brad verde de-alungul școlii. Ferestrele școlii sunt pline de muscate frumoase și inscripții cu: „Bine ați venit“ și Întru mulți ani, Stăpâne“.

Suntem aproape de biserică, de Cetatea Domnului, clopotele se întrec iar credincioșii cu capetele aplecate își urmează stăpânul.

Părintele Vasile Crețu dă raportul situației parohiei sale disciplinate, comunică sacrificiile parohienilor la pictarea Bisericii și arată că hrana de toate zilele, a credincioșilor săi, este idealul evanghelic.

Liturghia o săvârșește Prea Sfinția Sa înconjurat de un sobor de preoți îmbrăcați în strălucitoare odăjdii: protopresbiterii Romulus G. Ancușa, Virgil Musta; preoții Vasile Crețu, Petru Lungu, Mihail Retezan, Iosif Nicolaeviciu, Ioan Lazăr, Gheorghe Pleavă și protodiaconul Teodor Roșca.

Răspunsurile liturgice au fost date de corul Reuniunii de sub conducerea d-lui Iosif Crețu înv.

Din asistență remarcăm: Dr. Țeicu, Dr. Lința, avocații Pistrugă și Perian, Dr. Bolboca și Căpit. Bârcă, învățătorii; Crețu, Margan, Popescu, Ciocârlie, Potorean, Rachici și Bătică etc.

După Priceasnă Prea Sfinția Sa predică călduros, ales, savant și dogmatic.

Dumnezeu a grăit prin mai multe feluri. A grăit și prin proroci ca să lumineze în bezna veacurilor.

Dintre toți profeții cel mai de seamă a fost Ioan Botezătorul care a pregătit calea venirii Mântuitorului. Cuvintele lui adânci și sacre erau ale Mântuitorului, îndrumătoare spre un sistem înalt de viață. Au trecut multe veacuri de când

au fost rostite. Și văzduhul s'a înflorat de propovăduirile profetului. Le auzim, le înțelegem dar nu le îndeplinim nici astăzi.

Consfințim aceste învățături pe care Biserica Mântuitorului Hristos le propovăduiește chiar dela întemeierea ei.

Orice om își va slinți lucrul vieții numai prin aceste învățături și prin sfintele Taine.

* Ciclova Montană, centru muncitoresc, este rugat să nu se abată dela învățătura Bisericii noastre.

Propaganda sectară cea mai antireligioasă a lăsat o dezvoltare dinamică numai în centre muncitorești. Și aceasta numai în folosul pri-copselei tovarășilor. Ei desvătă muncitorimea să mai cerceteze biserica și aruncă diferite injurii la adresa slujitorilor.

Prea Sfinția Sa a declarat că are toată nădejdea în puterea de rezistență a credincioșilor din Ciclova Montană.

Prea Sfinția Sa a vorbit din înălțimi, cu vorba potolită, arătându-ne drumul cel bun.

Slujba se termină prin psalmul înălțător „Veniți să ne bucurăm“.

Urmează împărțitul sf. anafore. E mișcător. Credincioșii se întrec care se apuce mai întâi din mână Prea bunului Stăpân.

În uralele nesfârșite ale mulțimii Prea Sfinția Sa este condus la școală unde semnează în registrul istoric al Stolului.

De aici, face o vizită arhierescă în casele credincioșilor Dr. Lința și dir. școlar Iosif Crețu.

O masă restrânsă este oferită în casele părintelui Vasile Crețu unde se face și revizuirea oficiului parohial, rămânând pe deplin mulțumit.

Ziua de 24 Iunie, aceasta zi a sufletului, va rămâne memorabilă și dăltuită cu litere de aur în istoria comunei noastre.

De aci P. S. Sa trece în vizitațiune canonică la *Ciclova-română*.

Prea Sfințitul Părinte Episcop, a cercetat și comuna bisericască Măidan, acel leagăn al atâtor oameni mari și învățați câți au ieșit din acest sat.

Poporul l-a primit cu cea mai mare bucurie și entusiasm. Primăria în frunte cu notarul și primarul l-au bineventat la Primărie și cu litia cu preoții veniți din jur, în frunte cu protopopul Tirgil Musta au pornit la biserică unde l-a bineventat preotul local Aureliu Iana făcând istoricul comunei cu cei 280 intelectuali ieșiți de acest sat, afară de mecanici, electriceni și mașiniști cari sunt răspândiți prin toate atelierele întreprinderilor Anina, Reșița, C. F. R. etc.

Se face o slujbă la care cântă Reuniunea satului condusă de maestrul dirijor de muzică căpit. Octavian Itu.

Prea Sfințitul ține poporului adunat, o predică din cele mai adânc simțite pornind dela cuvintele Sfintei Scripturi „Și voi înșivă ca niște petrii vă ziceți că aveți peatra unghiulară pe Iisus Hristos“.

Face asemănare între cioplitorul de peatră și unealta lui care e cuvântul lui Dumnezeu, făcând fiecare creștin aceea ce îi este necesar adecă fiecare să fie bun pentru zidirea sa, ca și peatra ce o folosește și așează ziditorul la locul său în zidărie. Indeamnă a asculta cuvântul ziditorului, al preotului care predică cuvântul lui Dumnezeu în biserică, ca și peatra ce o așază ziditorul, cioplită și pregătită de unealta sa în zidire.

Dă sfaturi și povețe poporului pentru viața creștină, cina făcută de Dumnezeu la care sunt chemate toate neamurile, și nu vin, așa biserica invită pe toți și cei remași și n'au venit, sunt puși la o lătura ca și peatra care nu este folositoare, o dă ziditorul la o parte și nu o folosește.

Dă binecuvântarea Ceriului ce se îmbie fiecăruia prin darurile sale și care dar îl primește fiecare cel ce să apropie cu credință și cu evlavie de biserică.

Face o rugăciune de ingenunchiere, ce face mare impresie asupra poporului și asupra tuturor intelectualilor ce l-au însoțit, preoți, deputați sinodali, profesori, trece și face în casa preotului A. Iana revizia oficiului parohial și trece la Oravița Română.

Au luat parte în această vizitațiune canonică deputatul sinodal fostul prefect Dl P. Liuba, maestrul de muzică căpit. de aviație Octavian Itu, învățător penz. Pavel Miclea cu mulțimea de ceferiști penzionați din comună și vecinătate.

Au asistat la rugăciunea ce o au făcut-o preoții: Gh. Popa, Greoni, Romul Suciu Ticvaniul-mic, Ilie Hergan Cacova, Ioan Simu Ticvaniul-mare, Alexa Olariu Rachitova și Lazăr Ștefan Goruia în frunte cu conzilierul referent Romul Ancușa și protopopul Virgil Musta.

În aceeași zi Prea Sfințitul trece la *Oravița-română* unde îl întâmpină preoții Gheorghe Neda și Cornel Jurca și un număr de credincioși.

Aici Arhipăstorul predică despre bogăția sufletească.

Broșteni. Sâmbătă, 25 I. c. Prea Sfințitul Episcop a binevoit a vizita comuna Broșteni.

Încă de dimineată satul a îmbrăcat haină de sărbătoare, străzile fiind frumos decorate cu

verdeată și stegulețe naționale, iar populația în plină frământare de pregătire sărbătorească.

După masă la orele 5 sosește Prea Sfințitul, însoțit de păr. protopresbiter R. G. Ancușa și protodiaconul T. Roșca. Mașina este precedată de un banderiu.

În fața primăriei, înv. Macovei printr'o frumoasă și profund creștinească cuvântare bine-ventează pe Arhipăstor, iar o fetiță oferă Prea Sfințitului un buchet de flori.

Se formează litia până la biserică, printre rândurile disciplinate ale străjerilor și poporului. Participă preoții Ilie Ciorei, Simeon Alexiu și Olariu-Răchitova, T. Ciorei-Răchitova, Suciuticvani, Lazăr-Goruiă, Lupinca-Greoni, Constantin-Vrani în frunte cu protopopul tractului.

La poarta bisericii, păr. Ciorei dă raportul printr'o succintă incursiune asupra istoriei comunei, care arată urme prin secolul al XV-lea.

Amintește vrednicia, hărnicia și dragostea de carte a populației, arătând numărul frumos de intelectuali și studenți din comună, subliniind cu mândrie că localitatea a dat doi bărbați nemuritori, pe: răposații *Berlogia* fost jude la curia regească din Budapesta, decedat în Caransebeș și pe academicianul *Simeon Manguica*. Mai accentuează cu toată sinceritatea, relele din comună — pe care a dispărut — rele cari sunt plaga bănățeană.

Vecernia a fost oficiată de Prea Sfințitul cu același sobor de preoți, răspunsurile dându-le corul local.

La sfârșit, Prea Sfințitul, inspirat de prea frumoasa cântare: Nădejdea mea este Tatăl..., combate, cu argumente dogmatice, nepăsarea față de sf. Taină a nunții. Biserica arhiplină, ascultă cu profundă religiozitate cuvintele atât de pătrunzătoare ale Arhipăstorului.

Prea Sfințitul este condus la casa păr. Ciorei, unde se revizuește oficiul parohial — aflându-se excepțional de bine purtat — și se servește o gustare.

La orele 7 Prea Sfințitul cu suita părăsește comuna în uralele populației.

Impresiuni. Păr. Ciorei în raport, exprimă o excepțional de gravă constatare. Desigur că cei 74 de ani îl îndreptățesc a spune lucrului pe nume, sincer, deschis și fără echivoc*).

Spune părintele Ciorei: „...una din plăgile, de acum în descreștere... este și **căsătoria incestuoasă**“.

Sensul acestei grav, excepționale de grave constatări, în multe sate cărășene și bănățene este plin de consistență. Nu cred să fi fost pus

cu atâta francheță ca la Broșteni. Câți dintre noi nu am întâlnit asemenea calamități în unitățile noastre.

Tata este în același timp *cuscr* cu *mama*, care-i *soție*.

Grav, foarte grav. După regulile științei începând cu secolul al XV — conform teoriei brazelene — aceasta este după toată accepțiunea terminologiei specifice: „*degenerare a rassei*“. Și... durere... a fost tolerată starea aceasta de organele de stat.

Iată că ceea ce statul nostru polițist și emnamente laic, nu a putut rezolva, s'a angajat biserica prin preoții ei a face îndreptare.

Dacă nu s'a reușit pe deplin, cel puțin prin exemplificarea răului, s'a micșorat plaga.

Este laudă pentru cei ce luptă în asemenea ogoare.

Sătenii — deși în cel mai necruțător sezon de lucru — au răspuns peste așteptări la glasul păstorilor lor.

Păr. *Alexiu*, deși la aparență în un om veșnic preocupat, a dat dovadă în repetate rânduri de un neprețuit ajutor colegial în diferite probleme de apărare profesională și în același timp un călduros apărător al parohienilor, individual și colectiv.

Păr. I. *Ciorei*, întruchipează pe preotul preocupat strict de biserică.

Mi-a fost dat să-l văd la masă, discutând cu toată competența probleme de tipic, cant și o profundă cunoaștere a canoanelor. Remarca făcută asupra necanonicității unei construcții dela o biserică de oraș — era vorba de canonul 73 — este destul de concludentă.

Ca o supremă argumentația despre felul și posibilitatea de pastorație a păr. Ciorei, s'a cuprins în cuvintele: „*am avut fericirea să am o preoteasă care mi-a înțeles chemarea*“.

Intr'adevăr maica preoteasă, reprezintă tipul acelor preotese, care au dat și încurajat preoții de jertfă, premergători și pregătitori ai unirii neamului și a biruinței noastre finale.

Dacă spațiul ne-ar permite, multe s'ar putea spune despre minunile ce le pot săvârși *preotul* complectat de *preoteasă*, într'o parohie oricum ar fi ea de bună sau rea.

La tot cazul ceea ce am văzut în *Broșteni* când *preotul* și *preoteasa*, erau înconjurați de cei doi fii tot preoți în alte localități, ni-a impresionat profund.

Le servește de laudă.

În *Oravița-montană* vizitațiunea Prea Sfințitului Părinte Episcop a format nucleul principal al impunătoarelor serbări.

*) Cuvântările pr. din Măidan și Broșteni vor apare în anul viitor

În preseara zilei de Duminecă patru coruri din cele mai vestite ale Carașului, se perindă în fața casei pâr. protopop V. Musta unde era găzduit P. S. Episcop. Omagiul corurilor îl tâlcuește în cuvinte duioase profesorul Ghilezan din Oravița.

Duminecă dimineața un conduct de peste 30 de preoți însoțesc, cu Litia pe Arhiepiscopul de la locuință până la biserică. Aici, înconjurat de patru protopopi, 30 preoți și protodiacon celebrează sf. Liturghie, la finea căreia predică despre restul bisericii noastre în legătură cu complexul de mari probleme ce își pun spre rezolvire — între alții — conducătorii Astei Bănățene.

După sf. liturgie se deschide, în sala Teatrului congresul Astei la care P. S. Sa, ia parte aducând conducătorului astei și organizatorilor congresului cuvântul de laudă și îmbărbătare al Bisericii Bănățene.

Seara P. S. Părinte cu suita se înapoiază la reședința de unde mânezi pleacă la desbatere Sf. Sinod în București.

Noua decizie ministerială privitor la secte.

Cu ocazia vizitării credincioșilor respectivi, predicatorii nu vor putea face niciun fel de propagandă religioasă printre credincioșii altor culte și altor asociații din țară.

Contravenienților li se vor atrage autorizațiile de predicatori.

Asociația în care se vor găsi predicatori funcționând fără să fi obținut aprobarea lor din partea Ministerului Cultelor va fi sancționată cu retragerea autorizației de funcționare.

Art. 14. — Prozelitismul religios, fie colectiv, fie individual, oprit tuturor cultelor din țară, este interzis membrilor asociațiilor religioase recunoscute de minister.

Membrii asociației religioase nu pot, în întrunirile lor de orice fel, să critice doctrina, ritul și organizația altor culte, cu scopul vădit de a face propagandă de prozelitism religios.

Asociațiile religioase recunoscute sunt libere să editeze și să vândă pentru credincioșii lor orice scriere în care să se desvolte doctrina, ritul și în care să se dea îndrumări practice de orice natură. Acest fel de scrieri nu se pot oferi prin colportori, ci se pot vinde liber în librării, în chioșcuri și în casele de rugăciuni ale asociației.

Celor care vor contraveni acestor dispoziții li se vor confisca scrierile și vor fi trimiși în urma lor.

În caz când se vor găsi asupra lor autorizații de colportori, emise de asociații, Ministerul Cultelor poate retrage asociației respective autorizația de funcționare.

Asociațiile religioase locale recunoscute, care tipăresc scrieri pentru membrii lor, sunt datoare să trimită câte trei exemplare din aceste scrieri.

Orice publicație a unei asociații religioase recunoscute va trebui să poarte pe copertă numele acelei asociații.

Când distribuirea acestor publicații se face prin asociații, acestea vor aplica sigilul pe toate exemplarele

distribuite, spre a se constata prin aceasta că își însușesc conținutul publicațiilor și sunt răspunzătoare ca atare.

În caz când se folosesc de edituri comerciale, asociațiile religioase sunt răspunzătoare de conținutul unor asemenea scrieri.

Art. 15. — Asociațiile religioase nu pot sta în dependență față de nici o organizație similară din străinătate și nu pot întreține alte legături cu acestea decât cele ce rees din omogenitatea doctrinei și a ritualului religios.

Participarea reprezentanților organizațiilor similare din străinătate la desbatere și hotărârile asociațiilor în chestiune este interzisă.

Acești reprezentanți pot asista în calitate de oaspeți, și cu aprobarea Ministerului Cultelor și Artelor, la congresele asociațiilor religioase autorizate.

Art. 16. — Pe lângă casele de rugăciuni se pot ține de predicator cursuri-lecții pentru educația morală și religioasă a copiilor credincioșilor a acelor case de rugăciuni.

Evreele de școală, ai căror părinți sunt aderenți unei asociații religioase autorizate, vor putea fi instruiți de predicatorii lor care au calitatea și calificarea de catiheți și care sunt autorizați ca atare de Ministerul Educației Naționale, în condițiile pe care le va stabili acel minister, conform legilor și regulamentelor școlare.

Art. 17. — Când numărul membrilor unei asociații religioase locale va scădea sub 100 capi de familie, această asociație se poate alătura la o asociație din apropiere. Când numărul membrilor scade sub 50 capi de familie, aceștia se pot înscrie ca membri ai altei asociații autorizate de Ministerul Cultelor.

Art. 18. — Asociațiile religioase locale recunoscute, pot să întemeieze școli pentru pregătirea profesională a personalului lor religios.

Organizația acestor școli, programa de studii și angajarea de profesori, vor fi aprobate în prealabil de Ministerul Cultelor, după normele legilor în vigoare. Școlile vor avea situația juridică a patrimoniului asociațiilor religioase.

Art. 19. — Asociațiile religioase autorizate vor ține registre în regulă de evidența stării lor materiale. Ele vor încheia situații anuale de venituri și cheltuieli.

Înventarul averii, bugetul și gestiunea vor fi înaintate Ministerului Cultelor în fiecare an.

Ajutoarele primite de asociații, direct sau indirect, din străinătate, vor fi comunicate Ministerului Cultelor și Artelor, care va decide asupra primirii lor.

Ajutoarele de această natură se vor înscrie ca venituri anuale ale asociației respective și nu pot să aibă alt scop decât susținerea instituțiilor strict religioase ale asociației.

Când se va constata că o asociație a primit astfel de ajutoare, fără ca ele să fi fost aduse la cunoștința Ministerului, acesta poate retrage asociației respective autorizația de funcționare.

Când ajutoarele din străinătate se primesc de conducerea asociației religioase, fără ca să fi fost comunicate Ministerului, acesta este în drept să dizolve organele de conducere.

Art. 20. — Modificarea expunerii de credință și de organizare a unei asociații religioase locale recunoscute se poate face numai cu aprobarea ministerului.

Orice modificări de această natură vor fi aduse la cunoștința ministerului, spre a decide din asupra recunoașterii asociației.

Dispozițiuni transitorii.

Art. 21. — Organizațiile locale ale asociațiilor religioase recunoscute de Ministerul Cultelor și Artelor prin decizii anterioare, adică bapțiștii, adventiștii de ziua 7-a și creștinii după Evanghelie, vor putea continua activitatea lor, cu condiția ca în termen de 6 luni dela publicarea în Monitorul Oficial a acestei decizii să se fi conformat întru totul dispozițiunilor de față.

Asociațiile locale care nu vor obține reinnoirea autorizației de funcționare în acest termen vor fi oprite de a funcționa, casele lor de rugăciuni vor fi închise, iar membrilor lor li se vor aplica măsurile dela art. 1 din această decizie.

Art. 22. — Bapțiștii din toată țara se pot organiza pe comunități cu îndeplinirea tuturor condițiunilor din prezenta decizie.

Art. 23. — Prezenta decizie intră în vigoare în toată țara pe ziua de 15 Iunie 1938. Orice alte dispoziții anterioare deciziei de față rămân desființate.

Art. 24. — D-l director general al Cultelor va aduce la îndeplinire această decizie.

Data la 11 Iunie 1938.

Ministru, N. COLAN.

Nr. 26.208.

ȘTIRI

Măria Sa Voevodul Mihai în Bănat. După terminarea anului școlar Voevodul Mihai, însoțit de colegii de clasă, a făcut o excursie de studii la noi în Bănat. Se știe că între colegii Măriei Sale este și un bănațan, din Almăj, căruia i s'a făcut cinstea de ai se fi vizitat satul și familia. Cinste deosebită este altfel pentru noi bănațenii această excursiune de studii a Moștenitorului de Tron.

Sfântul Sinod s'a întrunit în sesiune la 26 Iunie, iar la 28 și-a încheiat lucrările.

„Impresii dela Congresul Astei bănațene“ ni-au trimis pâr. T. Constantin din Vrani și dl prof. catihet Iacob Stoian din Oravița. Se subliniază seriozitatea de baterilor la care a participat aproape tot ce are Banatul mai distins în frunte cu P. S. Părinte Episcop Vasile al nostru și Dr. Ioan Bălan al uniților din Logoj și Valea Hațegului. Organizatorii congresului în frunte cu prof. Ilie Rusmir pot fi mândri de reușită, dar cu adevărat o încoronare de frumoase înfăptuiri datorează congresiștii — și datorăm cu toții — președintelui Astei bănațene insp. general Sabin Evuțian. Contribuție frumoasă au dat preoții tractelor Bisericii albe și Oravița în frunte cu protop. pii lor V. Musta, I. Oravițanu și Ioan Geția al Buziașului, învățătorii și renumitele Coruri din Caraș. Conductul etnografic a fost bine reușit.

Intrucât spațiul ne va îngădui, vom publica ambele dări de seamă.

D-ra Steluța Noaghea, flica pâr. profesor Gh. Noaghea dela liceul din C-sebeș, și-a susținut în ziua de 28 Iunie c. teza de doctorat în medicină și chirurgie, la Universitatea din București tratând despre „Problema depopulării Banatului și combaterea ei“. Juriul prezidat de dl prof. Dr. T. Gane a adus elogiul candidatei.

† **Invățătorul Ioan Adam.** Fără de veste a trecut la vecinicie unul din harnicii învățători confesionali de altă dată, Ioan Adam, inv. la școala primară de stat din Caransebeș. A fost un om muncitor, o făclie care s'a consumat în tăcere și în modestie, luminând calea atâtor generații de școlari.

Dumnezeu cel drept să-l răsplătească pe robul său cel mutat dela noi!

Nr. 4059 B 1938.

Notă oficială.

Se aduce la cunoștința absolvenților și licențiaților în teologie că examenul de calificare preoțească, sesiunea ordinară de vară, s'a fixat pe ziua de 4 Iulie a. c. și zilele următoare.

Cei ce doresc să se prezinte la acest examen vor avea să-și înainteze cererile ajustate cu următoarele documente:

1. Extrasul de botez.
2. Certificatul de școala secundară ce a terminat.
3. Absolutoriu despre ascultarea și terminarea studiilor teologice sau diploma de licență.
4. Certificat dela Oficiul parohial vizat și de către Oficiul protopopesc, despre felul cum a folosit timpul dela absolvirea teologiei și până la prezentarea la examen.
5. Chitanță dela caseria Consiliului eparhial că a achitat taxa de examen.

Caransebeș la 23 Iunie 1938.

Episcopul :

† VASILE

CONCURS.

Pentru întregirea postului de preot la parohia de clasa II din comuna Socolari protopresbiteratul Bisericii-albe, devenit vacant pe urma abdicării preotului Ilie Miciuru, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Foaia Diecezană, pe lângă următoarele

B e n e f i c i i :

1. Sesiunea parohială constătătoare din 64 jugăre.
2. În lipsă de casă parohială preotul ales se va îngriji singur de locuință.
3. Stola fixată de consiliul parohial.
4. Bir parohial nu este.
5. Dările după pământul ținut de preot, se va plăti de preotul ales.
6. Alesul este obligat a preda religia școlariilor de rit ortodox fără altă remunerație.

Concurenții cvalificați pentru parohiile de clasa II-a, având binecuzântarea Prea Sfințitului Episcop diecezan, își vor înainta cererile de recurs consiliului parohial ort. rom. din comuna Socolari, prin Prea Onor. oficiu Protopresbiterat al Bisericii-albe.

Candidații se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare cu aprobarea Prea Onoratului Domn Proto-presbiter tractual în sf. noastră Biserică spre a-și arăta dexteritatea în tipic, oratorie și serviciu, dar nicidecum în ziua alegerii.

Socolari din ședința consiliului parohial, ținută la 17 Aprilie 1938.

Președinte

Ștefan Ania m. p.
adm. par.

Notar

Ioan Duma m. p.
învățător.

In conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Ioan Oravițan
protopresbiter.

Nr. 3638 B ex 1938.

Acest concurs se publică, cu aceea că stola rămâne cea uzitată până acuma, consiliul parohial neavând competența de a stabili noi taxe ștolare, iar în ceea ce privește birul parohial, în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza decisul Consistorial ddo 3 Martie 1914 și respectiv 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B, ridicat și la valoare de concluz sinodal cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum și având în vedere deciziunea Consistorului mitropolitan Nr. 358/1938 din 13 Novembre 1929 — se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte integrantă și legală a dotațiunii preoțești.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial ținută în 30 Iunie 1938.

*Episcopul:

† VASILE

Publicațiune de licitație.

În baza încuviințării Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 3588 E. ex 1938 se publică licitație minuendă pentru lucrarea de acoperire din nou cu aramă a turnului sfintei biserici. Remontarea construcției acoperișului turnului și folosirea lemnului bun și scânduri noi necesare fixat cu cune.

Furnizarea și montarea unei cruci de 2 m. înălțime din tablă de zinc și aurită cu aur 18 carate, și montarea unui parafulger din sârmă de aramă conform devizului. Prețul de exclamare este de 73.100 Lei.

Materialul necesar adecă aramă și scânduri pt. turn îl dă comuna bisericească, afară de spesele de contract timbre, materialul parafulgerului cât și schelăria, pe cari le va suporta maestrul tinichigiu.

Licitanții vor depune pe lângă ofertă 10% din valoarea lucrării în numerar sau efecte de stat care se vor restitui după colaudare.

Licitația se va ține **Duminică 10 Iulie d. m. la 4 oare.**

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a da lucrarea acelor maeștrii, în care are mai mare încredere, oricare ar fi rezultatul licitației.

Contractul devine obligator pentru ofertanți imediat după semnare, iar pentru com. bisericească după aprobarea Ven. Consiliu eparhial.

Obreja la 23 Iunie 1938.

Martin Rădolu
preot președinte.

Ion Căldărariu
notar.

Publicație de licitație.

Pe baza încuviințării Ven. Consiliu Eparhial cu Nr. 3190 E. ex 1938, prin aceasta se escrie licitațiune minuendă pentru lucrarea de nivelare și parcare a grădinei apoi facerea unui gard din fața sf. biserici din soclu de peatră cu un planșeu de beton iar deasupra un gard de fer, pe ziua de 17 Iulie 1938 orele 11⁰⁰ a. m.

Prețul de exclamare este conform devizului de Lei 85.000 în care sumă se cuprinde materialul vechi provenit din demolare precum și cel nou necesar ca completectare, precum și prețul materialului de fer pentru gard și poartă.

Lucrarea este cea cuprinsă și specificată în plan și deviz.

Licitanții au să depună vadiu 10% din prețul exclamării în bani gata sau hârtii de valoare garantate de stat cari se vor restitui după colaudare fără dobândă.

Contractul devine obligator pentru întreprinzător imediat după semnare, iar pentru comuna bisericească după aprobarea Ven. Consiliu Eparhial.

Spese de deplasare nu se acordă.

Spese de contract în întregime le va suporta anteprenorul lucrării.

Lucrarea va fi încredințată aceluși întreprinzător în care Consiliul parohial va avea mai mare încredere fără considerare la rezultatul licitației.

Planul precum și devizul despre lucrările ce au a se face se pot vedea zilnic în orice oră la oficiul parohial ortodox din Bocșa-montană.

Bocșa-montană la 26 Iunie 1938.

Teodor Plițcu Dumitru Balatescu
adm. paroh președ. cons. paroh. secret. cons. paroh.

Publicație de licitație.

Lichidatorii firmei „CORCANA“ Fabrică de Butoaie, Parchete și Lemnărie S. A. în lichidare, Caransebeș, aducem la cunoștință publică, că în ziua de **15 Iulie 1938 ora 11 a. m.** se va ține în biroul avocatului Dr. Ernest Halle, din Caransebeș Strada Episcop Popasu Nr. 19 licitație publică cu ofertă închisă pentru vânzarea: instalației fabricii evaluat în bilanț cu suma de Lei 1630000

inventarul fabricii	»	»	»	»	»	»	»	»	»	508000
mărfuri și material	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1649113
debitori	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2502807
efecte	»	»	»	»	»	»	»	»	»	60000

Licitanții sunt obligați a preda oferta lor închisă pentru fiecare obiect de mai sus menționat separat în mâinile lichidatorului Dr. Ernest Halle Strada Episcop Popasu Nr. 19 dinpreună cu vadiul de 10. (zece) la sută în numerar din prețul oferit până la 14 Iulie 1938 orele 12 a. m.

Lichidatorii își rezervă dreptul a primi sau nu oferta după părere și nu răspund pentru existența materialelor, mărfurilor etc. și incasabilitatea creanțelor.

Detailarea obiectelor de mai sus se poate vedea zilnic în biroul lichidatorului Dr. Ernest Halle, Caransebeș, Strada Episcop Popasu Nr. 19 în zilele de lucru între orele 11—12 a. m.

Caransebeș, la 27 Iunie 1938.

ss. **Dr. Ernest Halle,**
ss. **Artur Schwartz**
lichidatorii.